

Erwt

De erwt, *Pisum sativum*, behorende tot de vlinderbloemenfamilie (Fabaceae) is een peulgewas. Erwten zijn een groente van bij ons. Opgravingen hebben aangetoond dat de erwt reeds gecultiveerd werd in Zwitserland in het bronzen tijdperk, 3000 jaar voor onze tijdrekening. Daarna werd de erwt gecultiveerd door de Romeinen en de Grieken, waarna het India en China heeft veroverd.

Bij ons, waren droge erwten een belangrijk onderdeel van het menu van de armen in de Middeleeuwen. Eind XIXde eeuwen werden de erwten in conserven zeer algemeen. In de jaren 1920-1930 werden ze terug populair in hun ingevroren vorm.

HOE TELEN ?

Specifieke noden, kenmerken

Erwten kunnen ontkiemen bij zeer lage temperaturen, vanaf 4 of 5 °C, maar kunnen dan weer niet zo goed tegen droogte en warmte. We raden dan ook aan ze te zaaien op het einde van de winter of het begin van de lente opdat je zou kunnen oogsten voor de hete zomerdagen.

De stengel van de erwt is vrij broos en het zijn eigenlijk de bladeren, bestaand uit twee steunblaadjes en hechtranken, die de plant toelaten om te klimmen op een verticale steun (rooster, waaivormig vertakte takken, nylonnetten, andere planten,...).

Net zoals andere peulgewassen verrijken erwten de bodem: de plant is in staat om atmosferische stikstof te fixeren. Dit gebeurt ter hoogte van wortels (door de wortelknolletjes). Dit is voordelig voor de gewassen die in associatie geteeld worden met of op peulgewassen volgen. De erwt kan niet tegen verse compost.

Ziekten/Plagen

Vogels en slakken bij het zaaien.

De erwtenbladroller is een kleine nachtvlinder die vliegt van mei tot eind juli. De wijfjes leggen hun eieren in de bladeren en de bloemen van de erwtenplant. De larve penetreert de kleine vrucht en eet de zaden op.

Meeldauw, een schimmel.

Keuze van de variëteiten

Er bestaan verschillende types :

- Naargelang hun ontwikkeling: :
 - **Stamerwten** : ze worden 50-80 cm hoog en produceren relatief snel.
 - **Stokerwten** : ze worden gemakkelijk 2 meter hoog, ze doen er langer over om te produceren maar leveren wel een groter rendement op.
- Volgens het gedeelte dat gegeten wordt:
 - **Doperwten** men eet enkel de erwten die uit de peul of dop gehaald worden.
 - **Sluimererwten** men eet de jonge peul met de nog platte zaden.

· Volgens het type zaad:

- **Gladde erwten:** kunnen goed tegen de kou maar slechter tegen de warmte.
- **Gerimpelde erwten:** kunnen niet goed tegen de kou maar wel tegen de warmte.

Eenmaal de zaden droog zijn, kan je nog moeilijk het verschil maken tussen gladde en gerimpelde erwten. Je kan dus het best afgaan op de informatie van het zadenpakketje. Voor elk type erwt, bestaan er verschillende variëteiten. De een productiever of zoeter of gevoeliger voor ziekten dan de andere. De kleur van de bloemen, de zaden en de peulen zijn ook variabel.

Teelttechnieken

Zaaien :

Zaai meteen in volle grond, in lijnen waarvan 45-50 cm tussen elke lijn, van midden februari tot eind april afhankelijk van de variëteiten.

- Om de 2 cm voor de stamerwten.
- Om de 3-4 cm voor de stokerwten

TIP :

- Je kan de erwten ook eerst in water laten weken en laten ontkiemen (zoals bij kiemgroenten). Hiermee verzeker je dat de erwten ontkiemen.
- Duiven en andere vogels eten graag erwten (zaden maar ook jonge plantjes). Om dit te voorkomen kan je een net of rooster plaatsen totdat de planten goed geworteld zijn.

Opvolging teelt:

- Aard de planten aan van zodra ze ongeveer 15 cm hoog zijn.
- Plaats een steun: 0,5 tot 1 meter voor de stamerwten.
1,5 tot 2 meter voor de stokerwten.
- Monitor voor ziekten of plagen.

TIP :

- Om de erwtenbladroller te vermijden, kies voor vroege variëteiten die bloeien voor de eerste bladroller uitvliegt of plaats een anti-insect net tijdens de bloei.

Wanneer en hoe oogsten:

De oogst gebeurt op verschillende momenten van zodra de peulen rijp zijn.

- Voor de **sluimererwten:** van zodra de peul voldoende ontwikkeld is maar nog plat is.
- Voor de **doperwten:** van zodra de peul groot en vol is.

Enkele variëteiten :

Doperwten		
	Vroeg	Laat
Stam	Kelvedon wonder : Gerimpelde erwt, zoet van smaak, zeer productief, koudetolerant en resistent tegen warmte. H: 0,5 m.	Plein le panier : Lichtjes kromme peulen met 7 à 8 gemiddeld grote, groene, licht vierkante en afgeplate erwten. Zeer productief. H: 0,70 m. Serpette cent pour un : Peulen van 12 cm, licht gekromd en puntig met 6 à 8 erwten. Goede oogst van goede kwaliteit. H: 0,80 m.
Stok	Téléphone : Middelvroeg met een gespreide oogst. Volumineuze peulen met een tiental erwten. Zeer gesuikerd. Gerimpelde erwten. H: 1,5 m en 2 m.	Kapucijner of vale erwt : Zeer decoratief, paarse peulen met 7 à 10 groene erwten. Zeer productief over een lange periode. Ook te eten als sluimererwt of droge erwt. Roze of paarse bloemen. Senator : Middelvroeg, produceert zachte en gesuikerde erwten. Gerimpelde erwt. H: 1,40 m. Serpette de Malines : Regionale variëteit, midden seizoen, gekromde peulen in de vorm van een snoeimesje. Ronde en gesuikerde erwten die gemakkelijk ingevroren bewaard worden. De jonge planten kunnen goed tegen een late nachtvorst. Zeer productief. H: 1,60 m.

Sluimererwt		
	Vroeg	Laat
Stam	Norli : Oude moerasvariëteit, ronde erwt, zeer decoratieve witte bloemen. Produceert veel. H: 0,50 m.	Normands : Witte peulen, zoete smaak en met gele erwten. H: 0,60 à 0,90 m.
Stok	Heraut : Zeer stevig en productief, peulen zacht zonder vezels. H: 1,40 m.	Caroubel : Zeer productief, witte peulen, zeer lang en breed, smakelijk. H: 1,10 m (halfkruipend). Fondant de St Désirat : Oude variëteit uit de 14de eeuw. Gekweekt in Normandië. Zeer productief, gele boterpeulen. Gladde zaden. Zeldzame variëteit die beschermd en bewaard dient te worden. Zeer smakelijk. H: 1,50 m.

